

เปิดรับฟังความคิดเห็นเพิ่มเติมของร่างพระราชบัญญัติสถาบันการเงินประชาชน พ.ศ.

ด้วยสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.) ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติสถาบันการเงินประชาชน พ.ศ. ต่อคณะรัฐมนตรี ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบหลักการเมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ และส่งให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาต่อไป ทั้งนี้ ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวได้ผ่านการตรวจพิจารณาจากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาแล้ว ซึ่งได้มีการปรับปรุงแก้ไขหลักการบางประการจากร่างเดิมที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี ดังนั้น เพื่อให้เป็นไปตามแนวทางการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย ตามบทบัญญัติ มาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ กระทรวงการคลังจึงขอเสนอร่างพระราชบัญญัติสถาบันการเงินประชาชน พ.ศ. เพื่อเปิดรับฟังความคิดเห็น ดังนี้

๑. หลักการและเหตุผล

๑.๑ ให้มีกฎหมายว่าด้วยสถาบันการเงินประชาชน โดยการเข้าถึงบริการทางการเงินอย่างทั่วถึง เป็นเป้าหมายสำคัญของภาครัฐ อันจะช่วยสร้างโอกาสที่เท่าเทียมกันด้านการเงินแก่ประชาชน ลดความเหลื่อมล้ำโดยรวมของประเทศ องค์กรการเงินชุมชนที่มีอยู่ในปัจจุบันยังขาดความยั่งยืนในการดำเนินการ เนื่องจากเน้นการพึ่งพาตัวบุคคลเป็นหลัก ทำให้ไม่สามารถดำเนินการต่อไปเมื่อต้องเปลี่ยนบุคคลผู้เป็นผู้นำ ขาดความมั่นคงจากข้อจำกัดด้านการจัดการ ด้านการบริหารความเสี่ยง และด้านบัญชี

๑.๒ ให้มีสภาพเป็นนิติบุคคล ทำให้ภาครัฐมีทิศทางที่ชัดเจนในการขับเคลื่อนระดับนโยบายอย่างต่อเนื่อง และสามารถบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานให้เกิดความสอดคล้อง ส่งผลต่อการพัฒนาองค์กรการเงินชุมชน ดังนั้น เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ ยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนในชุมชน วางกรอบนโยบายและแนวทางการดำเนินการที่ชัดเจนสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมและกำกับดูแลองค์กรการเงินชุมชนให้เข้มแข็งและพัฒนาให้เป็นสถาบันการเงินประชาชน เพื่อให้การดำเนินงานของสถาบันการเงินประชาชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีมาตรฐานเดียวกัน และมีความยั่งยืนอันนำไปสู่การพึ่งพาตนเองภายในชุมชน ที่มีผลต่อแรงขับเคลื่อนที่สำคัญของระบบเศรษฐกิจ รวมทั้งเพื่อป้องกันความเสี่ยงทางการเงินที่อาจเกิดขึ้นต่อระบบการเงินในชุมชน

๒.สาระสำคัญของร่าง พ.ร.บ.๑

ร่าง พ.ร.บ.๑ ดังกล่าวแบ่งเป็น ๗ หมวด ๘๐ มาตรา โดยสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๒.๑ กำหนดนิยามภายใต้ร่าง พ.ร.บ.๑

ร่าง พ.ร.บ.๑ จะกล่าวถึงนิยามขององค์กรการเงินชุมชน สถาบันการเงินประชาชน บริการทางการเงิน ธนาคารผู้ประสานงาน สมาชิก คณะกรรมการ สำนักงาน นายทะเบียน และรัฐมนตรี

๒.๒ หมวด ๑ คณะกรรมการพัฒนาระบบสถาบันการเงินประชาชน

๒.๒.๑ องค์กรประกอบของคณะกรรมการฯ

(๑) ปลัดกระทรวงการคลัง เป็นประธานกรรมการ

(๒) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน อธิบดีกรมส่งเสริม

สหกรณ์ ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

(๓) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนเจ็ดคน ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีจากผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ด้านการเงินระดับชุมชน ด้านการพัฒนาชุมชน ด้านกฎหมาย ด้านเศรษฐกิจ การเงิน หรือการคลัง ด้านการบัญชี ด้านการบริหารความเสี่ยงหรือการประกันภัย และด้านเทคโนโลยี ด้านละหนึ่งคน

ทั้งนี้ ให้ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลังเป็นกรรมการ และเลขานุการ และข้าราชการในสำนักงานซึ่งผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลังแต่งตั้งเป็นผู้ช่วยเลขานุการ จำนวนไม่เกินสองคน

๒.๒.๒ คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจเสนอแนะนโยบายและแนวทางในการพัฒนาเกี่ยวกับระบบสถาบันการเงินประชาชนต่อคณะรัฐมนตรี กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เพื่อใช้ในการดำเนินงานของสถาบันการเงินประชาชน และออกระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

๒.๒.๓ ให้สำนักงานทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการรับผิดชอบงานธุรการ งานวิชาการ และกิจการอื่นที่เกี่ยวข้องกับงานของคณะกรรมการ

๒.๓ หมวด ๒ สถาบันการเงินประชาชน

ส่วนที่ ๑ การจัดตั้งและจดทะเบียน

๑) ให้สถาบันการเงินประชาชนมีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมการออมทรัพย์ แก่สมาชิก และให้บริการทางการเงินแก่สมาชิก รวมทั้งส่งเสริมหรือสนับสนุนการพัฒนาองค์ความรู้ คุณภาพชีวิต และสวัสดิการของสมาชิกและประชาชนในพื้นที่ในการดำเนินงานของสถาบันการเงินประชาชน

๒) องค์กรการเงินชุมชนที่จะยื่นคำขอจดทะเบียนเป็นสถาบันการเงินประชาชน ต้องได้รับความเห็นชอบจากสมาชิกขององค์กรการเงินชุมชนด้วยมติไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด ที่มีอยู่ขององค์กรการเงินชุมชนนั้น และต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

(๑) มีการจัดทำงบการเงินประจำปีต่อเนื่องกันเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสองปี นับถึงวันยื่นคำขอจดทะเบียน

(๒) มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการทำงานมาแล้วไม่น้อยกว่าหนึ่งปี

(๓) มีทุนที่ชำระแล้ว เป็นจำนวนไม่ต่ำกว่าห้าแสนบาท

(๔) มีผลการดำเนินงานเป็นกำไรต่อเนื่องกันเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสองปี นับถึงวันยื่นคำขอจดทะเบียน และในวันที่ยื่นคำขอจดทะเบียนต้องไม่มีผลการดำเนินงานขาดทุนสะสม

๓) ให้ที่ประชุมสมาชิกขององค์กรการเงินชุมชนตั้งผู้แทนจำนวนไม่น้อยกว่าสามคน เพื่อดำเนินการยื่นคำขอจดทะเบียนเป็นสถาบันการเงินประชาชนต่อธนาคารผู้ประสานงาน เพื่อนำเสนอต่อนายทะเบียน ให้นายทะเบียนพิจารณาคำขอจดทะเบียน และออกใบสำคัญรับจดทะเบียนให้แก่สถาบันการเงินประชาชนนั้น สถาบันการเงินประชาชนที่ได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว ให้มีฐานะเป็นนิติบุคคล

ส่วนที่ ๒ การดำเนินงานและการกำกับดูแล

๑) ให้สถาบันการเงินประชาชนกระทำการได้ภายในขอบเขต แห่งวัตถุประสงค์ รวมถึงรับฝากเงิน ให้สินเชื่อแก่สมาชิก เป็นตัวแทนการรับชำระเงินและโอนเงิน ฝากเงินหรือกู้ยืมเงิน เพื่อใช้ในการดำเนินงานของสถาบันการเงินประชาชน เรียกเก็บดอกเบี้ยเงินกู้ หรือผลตอบแทน ค่าธรรมเนียม และค่าบริการอื่น ๆ ซื่อหรือมีไว้ซึ่งอสังหาริมทรัพย์ในบางกรณี ส่งเสริมหรือสนับสนุนการจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิก หรือประชาชนในพื้นที่ในการดำเนินงาน และกระทำการอย่างอื่นบรรดาที่เกี่ยวกับหรือเนื่องในการจัดให้สำเร็จ ตามวัตถุประสงค์ของสถาบันการเงินประชาชนตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

๒) ให้คณะกรรมการสถาบันการเงินประชาชนจัดให้มีการประชุมสมาชิก เป็นการประชุมใหญ่สามัญปีละหนึ่งครั้ง

๓) การจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีของสถาบันการเงินประชาชน ให้จัดสรร เป็นทุนสำรองไม่น้อยกว่าร้อยละสิบของกำไรสุทธิ จนกว่าทุนสำรองนั้นจะมีจำนวนถึงหนึ่งในสิบของจำนวนทุน ของสถาบันการเงินประชาชนหรือมากกว่านั้นตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของสถาบันการเงินประชาชน

๔) ให้สถาบันการเงินประชาชนจัดทำทะเบียนสมาชิกและทะเบียนหุ้น โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ธนาคารผู้ประสานงานจัดทำขึ้น

๕) การดำเนินงานและการกำกับดูแลสถาบันการเงินประชาชนในเรื่อง การให้กู้และการให้สินเชื่อแก่ลูกหนี้รายใหญ่ การดำรงเงินกองทุน การบริหารสินทรัพย์และการดำรงสินทรัพย์ สภาพคล่อง และเรื่องอื่น ๆ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

ส่วนที่ ๓ การสนับสนุนและประสานงาน

๑) ให้ธนาคารผู้ประสานงานมีหน้าที่สนับสนุนและประสานงานการดำเนินงานของสถาบันการเงินประชาชน จัดทำรายงานการดำเนินงานของธนาคารผู้ประสานงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสถาบันการเงินประชาชนที่อยู่ในความรับผิดชอบ เสนอต่อคณะกรรมการ รวมถึงประเมินความเสี่ยง และมาตรฐานคุณภาพการให้บริการของสถาบันการเงินประชาชนที่อยู่ในความรับผิดชอบ และแจ้งผลการประเมิน พร้อมข้อเสนอแนะให้กับสถาบันการเงินประชาชนและนายทะเบียนทราบ

ส่วนที่ ๔ การจัดทำบัญชีและสอบบัญชี

๑) ให้สถาบันการเงินประชาชนจัดทำบัญชีตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองทั่วไป และเก็บรักษาบัญชีและเอกสารประกอบการลงบัญชีไว้ที่สำนักงานของสถาบันการเงินประชาชนภายในระยะเวลาที่นายทะเบียนกำหนด

๒) ให้สถาบันการเงินประชาชนจัดทำงบการเงินประจำปีในรอบปีทางบัญชีของสถาบันการเงินประชาชน และให้ผู้สอบบัญชีตรวจสอบและแสดงความเห็นแล้วนำเสนอเพื่ออนุมัติในที่ประชุมใหญ่ของสถาบันการเงินประชาชน และให้ส่งสำเนารายงานประจำปีและงบการเงินประจำปีซึ่งที่ประชุมใหญ่ได้ อนุมัติแล้วไปยังนายทะเบียน และผู้สอบบัญชีนั้น ให้ที่ประชุมใหญ่สามัญเลือกตั้งทุกปีจากผู้สอบบัญชีรับอนุญาต โดยผู้สอบบัญชีซึ่งออกไปนั้นจะเลือกกลับเข้ารับตำแหน่งอีกก็ได้

๒.๔ หมวด ๓ การตรวจสอบสถาบันการเงินประชาชน

ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าสถาบันการเงินประชาชนใดกระทำการฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ หรือกระทำการหรืองดเว้นกระทำการที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่สมาชิกหรือประชาชนให้นายทะเบียนแต่งตั้งข้าราชการในสำนักงานหรือบุคคลภายนอกเป็นผู้ตรวจสอบเพื่อตรวจสอบสถาบันการเงินประชาชนนั้น

๒.๕ หมวด ๔ การแก้ไขฐานะของสถาบันการเงินประชาชน

ในกรณีที่คณะกรรมการสถาบันการเงินประชาชนกระทำการหรืองดเว้นกระทำการในการปฏิบัติหน้าที่ของตน จนทำให้เสื่อมเสียผลประโยชน์ของสถาบันการเงินประชาชนหรือสมาชิก หรือในกรณีที่สถาบันการเงินประชาชนมีข้อบกพร่องอันอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อสถาบันการเงินประชาชนหรือสมาชิกให้นายทะเบียนมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ปฏิบัติการแก้ไข ระวังหรือหยุดการปฏิบัติ และมีคำสั่งถอดถอนกรรมการสถาบันการเงินประชาชนคนใดคนหนึ่งหรือทุกคน หรือผู้จัดการสถาบันการเงินประชาชนได้

๒.๖ หมวด ๕ การเลิกสถาบันการเงินประชาชน

สถาบันการเงินประชาชนย่อมเลิกด้วยเหตุหนึ่งเหตุใด ดังต่อไปนี้

- (๑) มีเหตุตามที่กำหนดในข้อบังคับของสถาบันการเงินประชาชน
- (๒) ที่ประชุมใหญ่ลงมติไม่น้อยกว่าสามในสี่ของสมาชิกทั้งหมดให้เลิก
- (๓) ล้มละลาย
- (๔) นายทะเบียนสั่งให้เลิก

(๕) ทุนที่ชำระแล้วต่ำกว่าห้าแสนบาทเป็นระยะเวลาติดต่อกันเกินกว่าหนึ่งรอบปีบัญชี สถาบันการเงินประชาชนที่ถูกสั่งเลิก มีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการ โดยทำเป็นหนังสือยื่นต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับคำสั่ง และให้นายทะเบียนส่งคำอุทธรณ์ต่อไปยังคณะกรรมการ โดยไม่ชักช้า โดยคำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด และเมื่อสถาบันการเงินประชาชนใดเลิกไปด้วยเหตุหนึ่งเหตุใด ให้จัดการชำระบัญชีตามบทบัญญัติในหมวด ๖ ว่าด้วยการชำระบัญชี

๒.๗ หมวด ๖ การชำระบัญชี

๒.๗.๑ การชำระบัญชีสถาบันการเงินประชาชนที่ล้มละลายนั้น ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยล้มละลาย

๒.๗.๒ การชำระบัญชีสถาบันการเงินประชาชนที่เลิกเพราะเหตุนายทะเบียนสั่งให้เลิกให้นายทะเบียนแต่งตั้งผู้ชำระบัญชี

๒.๗.๓ การชำระบัญชีสถาบันการเงินประชาชนที่เลิกเพราะเหตุอื่นนอกจากล้มละลายหรือนายทะเบียนสั่งให้เลิก ให้ที่ประชุมใหญ่ของสถาบันการเงินประชาชนเลือกตั้งผู้ชำระบัญชีขึ้นทำการชำระบัญชี

๒.๗.๔ การชำระบัญชีสถาบันการเงินประชาชนที่เลิกเพราะเหตุอื่นนอกจากล้มละลายให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์อันว่าด้วยการชำระบัญชีห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด และบริษัทจำกัด มาใช้บังคับกับการชำระบัญชีของสถาบันการเงินประชาชนโดยอนุโลม

๒.๘ หมวด ๗ บทกำหนดโทษ

มีบทกำหนดโทษสำหรับ (๑) ห้ามผู้ใดนอกจากสถาบันการเงินประชาชนใช้ชื่อหรือคำแสดงชื่อในทางธุรกิจว่า “สถาบันการเงินประชาชน” หรือคำอื่นใดที่มีความหมายเช่นเดียวกัน (๒) ผู้ที่ทำให้เสียหาย ทำลาย ซ่อนเร้น เอาไปเสีย หรือทำให้สูญหาย หรือไร้ประโยชน์ ซึ่งเอกสารใด ๆ (๓) ผู้ที่ขัดขวางผู้ตรวจสอบซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ (๔) ผู้ที่ล่วงรู้กิจการของสถาบันการเงินประชาชนเนื่องจากการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดในกฎหมายอันเป็นกิจการที่ตามปกติวิสัยจะพึงสงวนไว้ไม่เปิดเผย และผู้นั้นนำไปเปิดเผยแก่บุคคลอื่น (๕) ผู้ที่ล่วงรู้หรือได้มาซึ่งความลับของสถาบันการเงินประชาชน โดยเหตุที่เป็นผู้มีอำนาจในการจัดการ พนักงาน หรือลูกจ้าง ของสถาบันการเงินประชาชนนั้น และเปิดเผยความลับนั้นในประการที่น่าจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นหรือประชาชน และ (๖) กรณีที่ผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้เป็นนิติบุคคล ถ้าการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้นเกิดจากการสั่งการหรือการกระทำของกรรมการ หรือผู้จัดการ หรือผู้มีอำนาจในการจัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น หรือในกรณีที่บุคคลดังกล่าวมีหน้าที่ต้องสั่งการหรือกระทำการ และละเว้นไม่สั่งการหรือไม่กระทำการจนเป็นเหตุให้นิติบุคคลนั้นกระทำความผิด

๒.๙ บทเฉพาะกาล

ในวาระเริ่มแรก ให้คณะกรรมการพัฒนาระบบสถาบันการเงินประชาชนประกอบด้วยประธานกรรมการและกรรมการโดยตำแหน่งตามมาตรา ๕ ปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ไปพลางก่อนจนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ต้องไม่เกินหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

๓. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

พระราชบัญญัติสถาบันการเงินประชาชน พ.ศ. จะเป็นกลไกสำคัญที่พัฒนาระบบการเงินระดับฐานราก โดยการส่งเสริมให้องค์กรการเงินชุมชนมาจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลภายใต้ชื่อสถาบันการเงินประชาชน ซึ่งจะได้รับการส่งเสริมศักยภาพ การสนับสนุนด้านการดำเนินงาน และการกำกับดูแลที่เหมาะสม สามารถให้บริการทางการเงินแก่ประชาชนได้อย่างมั่นคงและมีคุณภาพ ทั้งนี้ สถาบันการเงินประชาชนจะทำให้ประชาชนที่อยู่ในชุมชนสามารถใช้บริการทางการเงินขั้นพื้นฐานจากสถาบันการเงินในระบบได้สะดวกมากขึ้น ทั้งในด้านการออม ด้านสินเชื่อ ด้านการโอนเงินและชำระเงิน ทำให้ลดการพึ่งพาการเงินนอกระบบ รวมถึงได้รับการจัดสวัสดิการที่เหมาะสม อีกทั้งการสนับสนุนให้ประชาชนสามารถเข้าถึงแหล่งทุนเพื่อใช้ในการประกอบอาชีพได้สะดวกมากขึ้น จะส่งเสริมการสร้างรายได้ และการพัฒนาเศรษฐกิจในชุมชนให้มีศักยภาพมากยิ่งขึ้น

ในการนี้ สศค. จึงขอเชิญชวนหน่วยงานภาครัฐและเอกชน รวมทั้งประชาชน ร่วมแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่อร่าง พ.ร.บ.ฯ ระหว่างวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน - ๗ ธันวาคม ๒๕๖๑ ทั้งนี้ สามารถแสดงความคิดเห็นมาได้ทาง

โทรสารหมายเลข: ๐๒ ๑๖๙ ๗๑๓๘

Email: Panithan_s@mof.go.th หรือ mattayab@fpo.go.th